

426a)

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník desátý (1987) - č.12

Dokument Charty 77 52 87 K 50.výročí úmrtí T.G.Masaryka	2
Pietní akt v Lánech	3
Korespondence Charty 77 s ČNR	
První písemná odpověď čs.státního orgánu Chartě 77	5
Dokument Charty 77 53 87	5
Rozsudek vyššího voj.soudu (Rudé právo - 17.9.1987)	6
Vyjádření Luboše Vydry	7
Sdělení VONS č.676 (Hlavní líčení v tr.věci proti P.Miňovi odloženo)	9
č.677 (Policejní zásah v Dejvicích)	9
č.678 (Policejní zásah proti hudeb.festivalu ve vých.Čechách)	9
č.679 (Tr.stíhání proti J.Fialovi)	10
č.680 (Zadržení J.Rumla)	10
č.681 (Pracovní postih J.Strejcové)	10
Žádost E.Motla o přešetření jeho případu	11
V samizdatu nově vyšlo...	13

Krátké zprávy: Shromáždění IGFM v Königsteinu - Pozvání do Itálie
a Jugoslávie - Ekologická manifestace ne cestě čs.-polského
práteleství - Čs.občané k rehabilitaci obětí moskevských procesů - Zprávy
výboru na ochranu práv mal.menšiny v ČSSR - Potíže M.Duraye - Represe v
Pardubicích a na Moravě - Vyjádření M.Šuberta - Z dopisu M.Valachové
prezidentu republiky - Stížnost J.Ondráka - Podpisy pod text J.Svobody -
Havel Drastil 1987 - Výstava undergroundu - Přípravný výbor SPUSA...
L.Vaculík: Srpnový den (fejeton) 14-20

Datum posledního textu, zařazeného do tohoto čísla: 18.9.1987

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Uhřil, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Charta 77|52|87 K 50.výročí úmrtí T.G.Masaryka

Před padesáti lety zemřel první prezident Československé republiky Tomáš Garrigue Masaryk. Připomínáme to z úcty k němu a z odporu proti těm, kdo se v nepřátelství k demokracii a k naší státní samostatnosti snaží tuto vynikající osobnost vymazat z národní paměti Čechů a Slováků či aspoň zkazit její obraz. Pro nás je myšlení a dílo T.G.Masaryka inspirací a povzbuzením.

Do veřejného života vstoupil T.G.Masaryk ještě před vznikem Československa jako filozof, pedagog a hlavně politik. Snažil se vyprostit myšlení Čechů a Slováků z jednostranné závislosti na německém zprostředkování a otevřít mu pohled do světa, především k anglosaské kultuře s jejím kritickým myšlením a s tradicí politického pluralismu, demokracie a občanských práv. Od budoucnosti čekal postupné zrovnoprávnění lidí žijících v bídě a závislosti. Odmítal však prudké zvraty provázené násilím. Lepší cestu viděl v pozvolném vývoji, jemuž je třeba pomáhat výchovou i úpravou institucí. Oporu politické demokracie hledal mimo politiku, v základech lidské bytosti: v rozumu a mravnosti, ve svědomí individua i v zájmech lidských skupin. Bojoval za poctivost politiky i vědy. V právních, diplomatických a jiných zápasech, do nichž vstupoval, hledal vždycky víc než jen užitek dne. Tak se za tzv.hilsneriády téměř sám postavil proti obecné pověře o rituální vraždě a hájil bezvýznamného jedince proti významným osobám i skupinám. Byl za to napadán, ba vylučován z národa. Nedlouho před první světovou válkou se postavil proti ministru zahraničí rakousko-uherské vlády hraběti Achrantovi, jehož úřad inscenoval proces, v němž s použitím placených konfidentů byla skupina Srbů a Chorvatů odsouzena pro velezradu. Masaryk jako poslanec říšské rady vlastním vyšetřováním podvody zjistil a podal o nich domácí i světové veřejnosti důkazy, takže rozsudky byly zmírněny. Takto ve své "nepolitické politice" účinně stavěl smysl pro spravedlnost a čest proti zdárlivě nepřemožitelné moci.

Ještě za Rakouska-Uherska se Masaryk stavěl proti centralismu pro jeho nedemokratičnost a pro to, že vede lidi ke lhůtejnosti a neodpovědnosti. Říkal těmto vlastnostem, i pak za republiky, "rakusáctví": lidé na všecko nadávají, ale neudělají nic k nápravě. Mluví jinak, než jací jsou, ale co odsuzují, s tím se ve skutečnosti sžili. Masaryk chtěl, aby republika byla tím, co to slovo znamenalo ve starém Římě: res publica - věc veřejná, věc všech a každého.

Od začátku své politické činnosti Masaryk dlouho věřil, že monarchie je možno zreformovat. Jako poslanec se o to loajálně snažil. Trpělivě a důsledně vyzýval vídeňskou vládu, aby mezi národy říše i ve společnosti zavedla spravedlnější řády. Byl pro federativní uspořádání říše a rušení privilegií. Když však roku 1914 byly oba naše národy vedenány do války za cizí zájem, vyzval je k odboji. V exilu, kam odešel ve věku 65 let, musel západoevropské i americké veřejnosti vysvětlovat, že jako národ existujeme a kdo jsme. Posléze se postavil do čele obnovy české státnosti na demokratických a republikánských základech ve spojení se Slováky, jejichž národní existence byla ještě víc ohrožena. Zásluhou vítězství Dohody i bojových úspěchů desetitisíců Čechů a Slováků na frontách proti ústředním mocnostem byl tento zápas, posilovaný i spontánními projevy doma, úspěšný.

V evropské tradici není úloha státu omezena jen na potlačování. Vhodné státní formy dávají příležitost a podmínky k rozvoji vyšších hodnot a k harmonickému soužití lidí. Je tedy stát prostředkem a pomůckou, nikoli hodnotou sám o sobě. Je užitečným nástrojem, nebo překázkou. Mnoho menších národností v Evropě, jež si v posledním tisíciletí nevytvořily svůj stát, nestaly se státním národem, většinou dnes jen kulturně živoří na úrovni folklóru. Masaryk přispěl svou autoritou i prací k tomu, že Češi a Slováci získali vlastní stát a že to byl - navzdory omylemu českoslovakismu - stát demokratický, právní. Jeho občané volili svobodně své představitele, zakládali podle svých zájmů spolky a organizace, mohli vyhledávat a šířit informace a názory, tvořit i podnikat, cestovat volně do ciziny a vracet se z ní. Československá republika měla nezávislé soudy, u nichž bylo možno se dovolat ochrany i proti rozhodnutí státních úřadů. V těchto směrech patřila před druhou světovou válkou k nejvyspělejším státům Evropy. Nevyřešila však těžké sociální a národnostní otázky, jež byly v tehdejší Evropě všeobecné, a za dvacet let je ani vyřešit nemohla! Podrobnější pravdivý obraz tohoto státu mohou ovšem podat jen svobodné historické práce a dokumenty, jež existují, nejsou však dnes obecně přístupné.

Brzy po Masarykově smrti byly mrvní síly našich národů vydány krutým zkouškám, když bojová vůle prokázaná v mobilizaci roku 1938 byla zmarněna. Jestliže po porážce nacismu v roce 1945 bylo obnovení samostatného československa pro svět samozřejmé, byla to také zásluha masarykovské tradice. Demokratický stát, před válkou ostrov uprostřed diktatur, octl se jejich pádem na prahu nové možnosti: pokročit v řešení sociálních a dalších společenských otázek. Takový stát jsme si představovali, takový stát poválečná Evropa potřebovala.

V desetiletích po válce, kdy slovo demokracie pokleslo v pouhou kamufláž, ukázalo Masarykovo dědictví svou hloubku a vkořeněnost v politické kultuře československé státnosti právě tím, že se totalitní moc bez této kamufláže navzdory silným slovům a navzdory odstraňování Masarykových soch i knih neobešla.

Ve Světové revoluci vyslovil Masaryk myšlenku, často vzpomínanou s pochybami, že čas autokracie skončil, nastává čas demokracie. Tento názor byl chápán jako předpověď. Dnes, po padesáti letech, se proměnil v nutnost a program.

Praha 7.9.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Pietní akt v Lánech

Z iniciativy mluvčích Charty 77 se dne 13.9.1987 na hřbitově v Lánech konal pietní akt u hrobu Tomáše Garrigua Masaryka u příležitosti padesátého výročí jeho umrtí. Zahájila jej herečka Vlasta Chramostová recitací z knihy Erazima Koháka a básně Jaroslava Seiferta "Osm dní". Poté přítomní zazpívali oblíbenou písni TGM "Ach synku, synku". Proslov pronesl filozof Ladislav Hejdánek. Katolikněz Václav Malý a s ním přítomní křesťané se nad hrobem T.G.Masaryka společně pomodlili. Na závěr přítomní zazpívali československou hymnu. Slavnosti se zúčastnily také dvě vnučky T.G.Masaryka, které všem přítomným poděkovaly za účast na tomto prvním veřejném shromáždění u hrobu T.G.Masaryka. Přítomno bylo asi 150 osob, z nich zhruba polovina byli signatáři Charty 77. Na hrob položili kytice mj. mluvčí Charty 77 (za Chartu 77) a zástupci nezávislých socialistů (i za čs.sociální demokracii).

Po pietním aktu se mluvčí Charty 77 Libuše Šilhánová vyjádřila, že "to byla první otevřená hromadná manifestace Charty 77, první otevřené setkání Charty 77 s jejími příznivci a s vyznavači Masarykova díla. Je dobré, že se tato první manifestace Charty konala právě na paměť T.G.Masaryka, jehož život a dílo může být v mnoha směrech inspirací pro další politický život naší společnosti."

Uvádíme proslov Ladislava Hejdánka:

Přátelé,

sešli jsme se tu, abychom vzdali poctu jednomu z velikánů českých i slovenských dějin, velkému Evropanovi. Naše motivy se asi dost liší, jako se liší naše životní osudy, ale také naše východiska a naše orientace. Společně nám však je neotřesitelné přesvědčení, že je v naší zemi třeba obnovit a posílit lidská a občanská práva. A byl to právě Masaryk, který přispěl k prosazení a obraně celé řady těchto práv a svobod jako málokdo u nás. Možná, že zase budou mezi námi rozdíly v hodnocení jeho příspěvku, ale v jiné věci se shodneme naproti tomu asi jednomyslně, totiž že je dosud nesmytou národní hanbou, jestliže zakladatel tohoto státu a jeho první prezident byl po dlouhá desetiletí vykázán na periferii všeobecného zájmu a takřka vytěsněn z národního povědomí. Přišli jsme sem také proto, abychom to pojmenovali a abychom proti tomu pozvedli svůj hlas.

Proti komu se však obracíme? Tady přece nejde a nemůže na prvním místě jít o jinak jistě orpávněnou kritiku oficiální kulturní či spíše nekulturní politiky, zahrnující odstraňování soch a jiných památek na Masaryka, likvidaci Ústavu TGM včetně bohaté knihovny a archivu, vyřazení jeho knih z knihoven a zvláštní příkazy pro antikvariáty, letmě a nepravidlivě zmínky v učebnicích a většinou i ve školních

výkladech atd. Ale musíme se tázat: jak je možné, že jsme si to nechali jako národ líbit? Není tím dokumentován převážně nezájem o Masarykův myslitelský a duchovní odkaz? Proč jsme nebrali útok na Masarykovu památku a zejména na jeho dílo jako útok na sebe, jako na samy kořeny našeho života? T.G.Masaryk se - podle znění zákona - zasloužil o stát. Vážili jsme si víc alespoň tohoto státu a jeho demokratického zřízení? Musíme přiznat, že ani v obraně státu a demokracie jsme neprojevili větší rezistence.

Když psal Masaryk Českou otázku, neváhal jako realista a kritický myslitel poukázat na to, že jsme měli "v minulosti vývoj docela zvláštní, a to ten, že se národ ve své ohromné většině zrekli svého hlavního díla, reformace, a že proto náš vývoj byl zdržen a zvrácen." Dnes je zřejmé, že ten "docela zvláštní", národní vývoj od těch časů i dál "zvláštně" pokračuje. Naše republika byla v období mezi válkami jistě nejdemokratičtějším státem střední a východní Evropy, a jedním z nejdemokratičtějších v Evropě vůbec. Ale zatímco jiné národy se postavily agresi se zbraní v ruce, my jsme disciplinovaně demobilizovali - a pak v okupaci nechali bojovat jen několik ilegálních skupin. Když byl nepřítel, který nás zavil svobody a samostatnosti, poražen, spíše jakousi setrvačností než opravdovým národním úsilím se obnovilo něco ze svobody a samostatnosti dřívější, kterou jsme v pravý čas dost nehájili. Ve chvíli nového ohrožení demokracie vyšlo s protestem do ulic jen několik stovek studentů. A národ musel pak "přežít" soudy a věznění, popravy a rehabilitace, reformní hnutí a téměř dvacetiletou reakci, a dnes se mnohým zdá, že už pomalu ztrácí i své národní povědomí.

Chtěli jsme vzdát hold Masarykově památce - a nyní tu před ním stojíme jako spoluviníci na tom všem: Dělali jsme a děláme vskutku dost, abychom se k němu směli hlásit? Máme dnes jako tenkrát starost o své národy, o českou a slovenskou politickou samostatnost. Ale Masaryk nám k tomu říká: život státní a politický nemá pro národ té důležitosti, jaká se mu přisuzuje. "Politická samostatnost nás nespasí a nezachrání; byli jsme samostatní a samostatnost jsme ztratili." A pokud jde o sám národ: "neběží o jazyk a národnost, ale o duši. Kdo nalezně duši svou, neztratí jazyka." "Nevolejme ani my dnes po češtství, po slovanství, po vlastenectví, ale po pravdě, a pravdě vydávejme svědectví." "Potřebujeme idejí, živých a velikých idejí, a nebudeme malí. Musíme mít i ideje světové, ideje netolik pro sebe, ale pro všecky."

Proč došlo k tak hlubokému národnímu úpadku? Za příčinu označuje Masaryk - přeneseně chápáno - rok 1487, kdy byl zneprávněn obecný lid. "Odčinit rok 1487 - to znamená v českých zemích všem občanům dát naprostou rovnost před zákonem, to znamená úplnou svobodu svědomí..."

My si dnes dobře uvědomujeme, že také první republika měla své "občany druhého rádu". Tím spíše však musíme dnes usilovat o to, aby napříště u nás už nebylo občanů druhého rádu na jedné straně a privilegovaných na straně druhé. A ovšem, co platí u nás, platí pro celou Evropu, ano pro celý svět. V minulosti se nám nepodařilo ukázat, že v jednom státě mohou spolu pokojně žít různé národnosti, že spolu mohou žít katolíci i protestanti i bezvěrci, že je možné spolužít i různých sociálních skupin a že se všichni mohou ve svém státě cítit jako doma. Ale dnes to musí být naším úkolem a cílem, nechceme-li se všichni vystavovat novým nebezpečím v budoucnosti, národním i celoevropským.

Z naší dnešní krize se nedostaneme, nebudeme-li navazovat na předchůdce a nebudeme-li se u nich učit. Masaryk měl také své vzory a učitele, nejčastěji uváděl Havlíčka a Palackého. Ale zdůraznil, že "vděčnost k nim musíme projevovat ne planým braním jejich jména nadarmo, nýbrž poznáním jejich úmyslů a pokračováním na jejich dráze". S dvěma krátkými přestávkami se mladým lidem našich národů brání již téměř půl století v poznávání nejen díla Masarykova, ale i jiných velikánů naší minulosti. S tím je potřeba už jednou skoncovat. Jedním z prvních kroků by se mohl stát nový přístup k celé naší i evropské minulosti, přítomnosti i budoucnosti prostřednictvím navázání na Masaryka. Je v souhlasu s naší ústavou a zejména s kulturními právy, zakotvenými v helsinském závěrečném aktu a v dávno již ratifikovaných mezinárodních paktech, žádáme-li úřední souhlas s ustavením nezávislé Společnosti Tomáše Garrigua Masaryka a povolení její veřejné činnosti.

přednáškové, publikační, vědecké i popularizační, včetně obnovení Ústavu TGM i s původní knihovnou, pokud bude ještě moći být shledána, tak aby jejich činnost co nejlépe přispívala k obnovení nejen povědomí, ale skutečných znalostí a vědomostí o Masarykově životě i díle v nejsířší veřejnosti a k prohloubení a zintenzivnění odborné práce, souvisící s Masarykem, jeho předchůdci i pokračovateli, s jeho dobou, ale také a zejména s dneškem, tj. v duchu současných aktuálních potřeb našeho národního života. Mohli bychom pak doufat, že po tomto prvním kroku bude naše společnost, budou naše národy s to udělat kroky dálší. Tak, jako Masaryk koncem minulého století vytýkal tehdejším liberálům "ono úzkoprsé, nepěkné a nečeské pojímání otázky sociální", proti němuž stavěl "kulturní a politické obrození, osvobození té části národa, která posud od národní a kulturní práce duchovní byla vyloučena", musíme po stu letech žádat vlastně něco podobného; znovuzapojení do kulturního a duchovního života národa a společnosti všech těch, kteří z něho byli v minulosti násilně nebo administrativně vyloučeni. Ne však nějakým novým úředním aktem, nýbrž prostým respektováním jejich nezadatelných práv, jež jim dlouho byla a dodnes jsou upírána.

Vzpomínáme-li dnes na Masaryka, není to žádný návrat do minulosti. Vlastně nejde ani tak o Masaryka, jako spíš o nás, o naše děti a vnuky. Také dnes by někdo mohl a měl psát o "naší nynější krizi" a o "české otázce." Obě tato téma jsou však už jednou spjata - nejenom literárně - s osobou a dílem T.G. Masaryka, a to by si měl každý uvědomit. Bez navazování na něho není pro nás a pro nikoho možné ani o těchto tématech psát, natož českou otázku řešit a krizi překonat. Proto není frází, vyslovíme-li přesvědčení, že Masaryk je pro nás, pro naše národy, pro naši společnost spíš otázkou budoucnosti. To jest: naší budoucnosti.

*

Korespondence Charty 77 s ČNR

(První písemná odpověď čs. státního orgánu Chartě 77)

Kancelář České národní rady

Pan

Josef Vohryzek

Počernická 40

Praha 10

V Praze 5. srpna 1987

Čj.: 1980|87

K Vašemu podání z 24. června 1987 sdělujeme, že ústavně právní výbor České národní rady je podrobne informován o skutečnostech, ke kterým došlo 18. května 1987 v restauraci "Studentská" v Praze 6 - Dejvicích i o postupu příslušných státních orgánů v této věci.

Provedená opatření pokládáme za zcela dostatečná. Důvody k dalším opatřením jsme neshledali.

Za Kancelář České národní rady

JUDr. František Fremund

*

Charta 77|53|87

Kancelář

České národní rady

Praha

Děkujeme za Vaši odpověď na dokument Charty 77|42|87 ze dne 24. června 1987 "K závažné události v Dejvicích", ve které nám sdělujete, že ústavně právní výbor České národní rady je o skutečnostech, ke kterým došlo 18.5.1987 v restauraci "Studentská" v Praze 6 - Dejvicích, i o postupu příslušných státních orgánů v této věci podrobne informován a že provedená opatření pokládáte za zcela dostatečná.

Ve jmenovaném dokumentu Charty 77 jsme však Českou národní radu upozorňovali nejen na to, jak je nutné, aby o celé záležitosti, tj. o zavraždění číšníka příslušníky StB a o postupu příslušných státních orgánů, byli informováni poslanci, ale zdůrazňovali jsme, jak je důležitá včasná a všeestranná informovanost.

veřejnosti. Neadresovali jsme přitom tento dokument sdělovacím prostředkům, neboť jsme nepředpokládali, že onen mimořádně závažný případ byl veřejnosti zamíčen jejich vinou. Poslali jsme zmíněný dokument poslancům ČNR, Federálního shromáždění ČSSR a ONV v Praze 6, protože jsme přesvědčeni, že potlačení informací o tomto případě, tak jako o případech podobných, je zaviněno nezákonnémi praktikami státních orgánů. V dokumentu Charty 77/42/87 jsme na tyto souvislosti poukázali a zmínili jsme se také o tom, že velký počet veřejných procesů proběhl tak, jako by byly neveřejné.

Je politováníhodné, že ústavně právně výbor České národní rady témto i dalším námi uvedeným jevům nepřikládá váhu. I po vašem sdělení, že jste neshledali důvody k dalším opatřením, trváme na svém přesvědčení, že jde o jevy společensky velmi závažné. Soudíme, že případ z 18. května 1987 v restauraci "Studentská" v Praze 6, jakkoli snad ojedinělý, měl by být podnětem hlubšího jednání o tom, co brání informovanosti občanů o takovýchto závažných událostech, a co brání tomu, aby včas informovaná veřejnost mohla sledovat a kontrolovat činnost státního ústrojí včetně justice, jak to moderní vyspělá společnost vyžaduje.

V tomto přesvědčení nás utvrzuje událost ze dne 4.9.1987, taktéž v Praze 6 - Dejvicích, na kterou upozornil Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Toho dne skupina příslušníků Státní bezpečnosti vnikla do místnosti domu v Dejvické ulici č.7, určeného k demolici, a zničila v něm malby dětí na stěnách a plakátech a poškodila elektrické zařízení. Tentokrát údajně nedošlo k žádnému útoku na osobu, došlo však k vandalství při ničení dětských malůvek, čehož se dopustili dospělé osoby s úřední pravomocí.

To je bezpochyby varovné znamení, že morální a psychický stav některých zaměstnanců Státní bezpečnosti, jak se projevil v posledních měsících v Praze 6 - Dejvicích, není takový, jaký by musel být, kdyby byl vystaven kontrole rádně informované veřejnosti a poslanců.

Praha 15.září 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Rudé právo - 17.9.1987

Rozsudek vyššího vojenského soudu

Orgány činnými v trestním řízení byli v minulých dnech postaveni před trestní senát vyššího vojenského soudu v Příbrami bývalí příslušníci SNB Rudolf Herzlík a Jiří Gráf z Prahy. Obžalovaní byli souzeni za spáchání trestného činu nedovoleného ozbrojování, J.Gráf dále za přípravu trestného činu obecného ohrožení a R.Herzlík za vraždu.

Jmenovaní se uvedených činů dopustili ve večerních hodinách 18.května letošního roku v restauraci Ve studentské v Praze 6. Ve stavu podnapilosti vyvolali spor s několika hosty restaurace a s výčeppním. Spor vyvrcholil vzájemnými nadávkami a fyzickým napadením. Po opuštění restaurace si obžalovaní opatřili střelnou zbraní a R.Herzlík po návratu zpět v návaznosti na předchozí konflikt smrtelně zranil výčeppného, který přes poskytnutou lékařskou pomoc při převozu do nemocnice zemřel.

Tento velmi závažný a politováníhodný čin vyvolal rozhodné odsouzení neospravedlnitelného počinání obou pachatelů celým sborem národní bezpečnosti i oprávněné pohoršení mnohých občanů.

Rozsudkem, který dosud nenašel právní mocí, byl R.Herzlík odsouzen k trestu odnětí svobody na 14 let ve III. nápravně výchovné skupině a J.Gráf k 5 letům odnětí svobody v I.nápravné skupině.

Kromě uvedeného byla vedením federálního ministerstva vnitra vyvozena přísná organizační, kázeňská a kádrová opatření vůči těm nadřízeným pracovníkům, kteří nedůsledně plnili služební povinnosti při upevňování discipliny morálně politického stavu a právního vědomí svých podřízených.

Vyjádření Luboše Vydry

Vážení přátelé,
po podepsání Dopisu 40 jsme se rázem proměnili v štvance. Hlavně lidé, kteří nemají svůj vlastní názor a připojují se pouze k té či oné skupině vůdčích členů "aktivního jádra", projevovali tu největší zlomyslnost a nelibost. Podotýkám, že jsem se bavil také. A osobně mne opět poučila zkušenost, že je snadnejší odvolávat a jít jako "pokorný kajícník do Canossy", než si stát třebas i za nepopulární a riskantní myšlenkou. Vždyť to víte sami lépe, vy s jasnými cíli, jak je ten underground nespolehlivý - a taky smrdí, co?

Že by tu tedy byl opět onen odvěký spor hledajících a nezařaditelných s těmi, kteří je chtějí cejchovat a zařadit do svých pohodlných modelů, nerušicích dobré zažívání?

"S Čuňasem se už prej nebude nikdo bavit", sýčkují sateliti.
A my ostatní jsme zas zrádci. - Ach jo. Hybaj pěkně do škatulky kartotétek našich malých mudrlantů!

Tedy starý problém? Ti kdo tuší podnětnou myšlenku, ruší svým způsobem dohodnutá pravidla hry, která sice stále ještě mohou někomu vyhovovat, ale jiným nemusí být tak bytostně vlastní. Proto se na ně zákonitě vrhá všechno vnější, ale i vnitřní zlo, které pochází ze setrvačnosti a pokrytectví našeho myšlení a také z pýchy, že jsme už něco důležitého a že něco znamenáme. A tak kdosi po povinném zopakování poučení jak to vlastně má jedině být nám "notorickým idiotům", za zdánlivě jemnou uhlazeností, může vztekle říci: "Táhněte si někam jinam a založte si jiný podnik! Vy nezařaditelní a obtížní!"

Ptám se, i když mne to nepřekvapuje, jak může ale být osvobozeným člověkem ten, kdo toto sděluje druhému, jen za to že si dovolil mít jiný názor než on sám? jsme opravdu společenstvím osvobozených lidí? Anebo je to jen jiný způsob hry, obdobné té, kterou hraje zotročená konformní většina v establišmentu?

V našem hnuti jsou "hledající" a proto také jim chybí příliš vyhraněná forma projevu a jako by přímo tušili ambivalentnost věcí a všech jevů, jsou nakloněni žít v jistých protikladech, ale jsou tu také i ti, kterým už je všechno "jasné", kteří vědí dopředu, co je hloupé a co moudré a proto jsou i náchylnější k jisté "skleróze". Jak však ti prví mají oslovit ty druhé, aby v tom druzí neviděli pouze projev nedokonalosti, či co horšího - bezpáteřnosti?

Přiznám se, že je mi smutno z toho jejich: "Táhněte...!" Copak oni sami se nepotřebují dozvědět ke komu hovoří a jaká je odezva? Cožpak jim stačí jen souhlasné kývání "satelitů"? Pak ale nelze vyloučit, že se takováto "profesionální a solidní" forma Charty 77 může jednou stát i členem Národní fronty.

Jak na to přišli, že diskusi má podstupovat pouze "profesionál"? A není u nich ani snaha diskutujícího pochopit, ale naopak potřeba srazit ho a od další diskuse odradit. "Naprofesionálovi" je vyhrazena pouze role souhlasícího "satelita" a nebo je vyzván aby si založil jiný podnik. Z toho vyplývá, že jsme se dosud nenaucili demokraticky žít a diskutovat. Proto je takový odpor i proti Dopisu 40, protože oslovená strana tohoto dialogu se bere až nemístně vážně a je přecitlivělá téměř na každý výraz. Výsledkem dialogu je pak pochmurnost chrámu, kde se lámou exkomunikační svíce a nikoliv svěžest Hyde Parku.

Mne však především v Dopisu 40 zaujala myšlenka Fóra jako, "malého parlamentu" Charty 77, i když poněkud zběžně jen načrtnutá. Slyšel jsem totiž, že i před deseti lety, na samém počátku Charty 77, kdy čítala sotva šestset členů, byla podobná tendence k aktivizování signatářů, jakou dnes přináší myšlenka Fóra. Tehdy ale neuspěla na malém zájmu venkova. Má se snad situace opět opakovat? Anebo se dnes o to mohli třeba pokusit? Budu se snažit nastínit, jak by toto Fórum mělo vypadat podle mne a zřejmě i podle pisatele Dopisu 40. Kdo bude mít zájem a hlavně vy podepsání z Dopisu, můžete tuto myšlenku ještě více rozvinout v další diskusi.

Fórum by vzniklo naprosto spontánně jako každá volná iniciativa, čili opětovně by tu platilo, že by nebylo organizací. Pracovalo by podobně jako třeba kolektiv

mluvčích, bez organizační struktury. Podnikalo by pravidelné schůzky, jichž by se zúčastňovali signatáři, ale i zájemci z řad nesignatářů. Mohli by se tu projednávat dokumenty Charty 77 s tím, že se k nim přítomní, zbaveni ostychu, v diskusi vyjadřovali. Iniciativa by mohla mít výbor, který by jí v době nezasedání Fóra zastupoval. V tomto výboru by se mohli projednávat zájmy skupinové a oblastní. Fóru by také mohly být předkládány před schválením dokumenty Charty 77 k připomínkovému řízení. Šlo by vlastně o popularizační sekci Charty, která by se obrazně dala přirovnat k jakési "dolní sněmovně".

Myslím si, že takováto iniciativa, kdyby vznikla, by přispěla k větší aktivizaci hlavně venkova a věřím, že by byla zájmově i intelektuálně blízká zde žijícím lidem a současně, že by to neubíralo ani na významu členů "aktivního jádra", kteří na venkově žijí také, ale projednávají své úkoly hlavně v "pražském centru". Naopak obě skupiny by spolu volně spolupracovali. Vznikem Fóra, by se také jednou provždy mohlo smazat, všechno to obviňování z "elitářství", protože tomuto obvinění sice může dařit jenom tam, kde neexistuje vskutku svobodný dialog se zpětnou vazbou.

Velkou zásluhu na tomto rostoucím sebeuvědomování a informovanosti všech členů Charty 77, má právě mnohaletá činnost "aktivního jádra". Není třeba tedy plody své práce odmítat, ale povzbudit.

Závěrem chci ubezpečit všechny "aktivisty", kteří se cítí pro své zásluhy v dosti výlučném postavení, že má iniciativa na Dopisu 40 nebyla zaměřena proti nim, tudíž nechtěl jsem se jich osobně dotknout, ale protože i mimo jejich záslužnou práci je třeba hledat nové cesty, střetává se na nich naše myšlení tudíž i s jistými problémy, které mohou vyvolávat i nelibost. Nikoho jsem svým signatářstvím Dopisu 40 tedy urazit nechtěl a jestli někdo přesto cítí vůči mně nepřátelství, ať se spíš zamyslí sám nad sebou a hledá kořen tohoto problému sám v sobě.

S přátelským pozdravem

Luboš Vydra

*

Poznámka redakce: Pocity Luboše Vydry z údajné ostrakizace signatářů Dopisu 40 nesdílíme a přimlouváme se za zklidnění tónu diskutujících. "Táhněte si někam jinam a založte si jiný podnik!" - tato věta, z dopisu Luboše Vydry nemá být podle jeho dodatečného ústního vyjádření výrazem jeho dojmu ze závěrečných slov dopisu Martina Palouše, který jsme zveřejnili v minulém čísle. M. Palouš formuloval svou úvahu o možnosti vytvoření dalších iniciativ velmi přátelsky, s pochopením a doprovodil ji nabídkou všeestranné pomoci takové iniciativě. Při rozhovoru s Lubošem Vydrou vyšloajevo, že prý uvedenou větu vyjadřuje posunutou interpretaci Paloušova návrhu, (a proto také M. Palouše nejmeneje) tak jak ji zaznamenal mezi některými méně rozvážnými odpůrci Dopisu 40.

Martin Palouš nás zase upozornil, že svým vyjádřením o možnosti založení jiného "podniku" než je Charty 77 rozvedl pouze původní myšlenku, k níž se přihlásil v Dopise 40 i Luboš Vydra: "Jedinou alternativou by zůstávalo, že by si mladí museli vytvořit nějakou novou instanci, která by reflektovala jejich zájmy". Pokud jde o samo Fórum Charty 77, připomínáme, že není, jak by se mohlo zdát z Vydrouva vyjádření, originální myšlenkou Dopisu 40; návrh na zřízení Fóra byl formulován poprvé v Dopise signatářům (Ch 77/3/87) a jedno Fórum, ekologické, se už konalo. Budoucnost Fóra, jeho funkce a význam pro Chartu 77 může ovšem být předmětem další diskuse.

Také Petr Taťoun, který je jedním ze signatářů Dopisu 40, zaslal redakci Infochu své vyjádření, nazvané Dementi. Uvádí v něm, že si text Dopisu 40 před podepsáním řádně nepřečetl, a emotivními slovy se nyní od něj distancuje. Vyjadřuje také souhlas s dopisem Martina Palouše, jemuž však vytýká nedostatečnou ostrost. Nynější kritika P. Taťouna Dopisu 40 je však málo srozumitelná, neboť se nedotýká otázky jeho pravdivosti a jen okrajově popírá, bez uvedení argumentů, existenci generačního problému. Věcnější vyjádření Petra Taťouna, a samozřejmě i kohokoliv jiného, podle technických možností Infoch rád zveřejní, neboť se domnívá, že věcná a klidná diskuse, jíž se vyznačují dosud zveřejněné materiály (Dopis 40, odpověď Martina Palouše a závěr vyjádření Luboše Vydry), je našemu společenství ku prospěchu.

*

Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.591.

Sdělení č.676 (Hlavní líčení v tr.věci proti P.Miňovi odročeno)

Dne 3.9.1987 odročil předseda senátu městského soudu v Košicích JUDr. Andrej Mitterpák hlavní líčení v trestní věci proti Pavlu Miňovi na 18.9.1987, a to proto, že předsedící soudce si zlomil nohu.

Jak jsme již referovali (viz. naše sdělení č.671), je 34letý umělecký fotograf Pavol Miňo z Košic stíhán z dvojnásobného trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112 tr.z., jehož se měl dopustit tím, že chtěl z Maďarska zaslát do rozhlasové stanice Svobodná Evropa samizdatový text svého přítele, a tím, že se pokoušel do Maďarska převážet své fotografie z cikánských osad na východním Slovensku a dříve pořízené fotografie z blešího trhu v Maďarsku s doprovodným textem. Pro tyto činy je Pavol Miňo stíhán již od roku 1985, nynější hlavní líčení probíhá poté, kdy o některých procedurálních otázkách rozhodl nejvyšší soud SSR v řízení o stížnosti pro porušení zákona.

Průtahy v soudním řízení jsou pro Pavla Miňa zvláště citelné, neboť justiční orgány již po dva roky zadržují jeho fotografickou techniku v hodnotě cca 60 000 Kčs, což mu znemožňuje vykonávat jeho povolání a vážně existenčně ohrožuje jeho rodinu. Miňovi mají dvě malé děti.

V Praze 6.září 1987

*

Sdělení č.677 (Policejní zásah proti galérii v Dejvické)

Dne 4.9.t.r. ve večerních hodinách vtrhla skupina příslušníků Státní bezpečnosti do místnosti domu č.7 v Dejvické ulici v Praze, kde poškodila elektrické zařízení a zničila malby na plakátech, zdech a stropě místnosti. V těchto prostorách - jde o dům určený k demolici - pořádal v letních měsících výstavy 25letý sochař Martin Mička, který k tomu získal povolení ONV pro Prahu 6.

Vystavovala zde řada nezávislých malířů a sochařů, vždy po třech dnech. Martinu Mičkovi bylo později nařízeno, že nesmí používat poutače na chodníku, a potom - před několika dny - vydal ONV rozhodnutí, že povolení se vůbec ruší. Martin Mička dále nevystavoval, exponáty byly odvezeny a na holé zdi a stropy, jakož i na velké archy papíru si malovaly děti z okolí. Do okna vylepil Martin Mička rozhodnutí ONV. Zásah Státní bezpečnosti z pátečního večera nesí nejen známky brutality, ale z míry vandalského počinání lze soudit, že pachatelé tohoto činu byli vedeni pomstyčtvostí.

V Praze 6.září 1987

*

Sdělení č.678 (Policejní zásah proti východočeskému hudebnímu festivalu)

Ve dnech 4. - 6.9.t.r. se měl konat na pozemku chalupy Martina Věcheta ve Volanově tzv. Východočeský Woodstock, tj. hudební vystoupení několika folkových zpěváků a většího počtu skupin (např. Květen, Léčba migrénou, MCH band, Patologický orchestr, Hally belly, Bisex band, Druhá směna v Kovošrotu, Oskar band, Už jsme doma a jiné). Již v 11 hodin v pátek byli ve Volanově zadrženi František Stárek, který byl po 24 hodinách propuštěn, a Martin Věchet, o jehož osudu nemáme do této chvíle přesnější informace. Objekt byl obklíčen několika desítkami příslušníků VB, přítomni byli i příslušníci Státní bezpečnosti, na místo se údajně dostavil i náčelník KS StB z Hradce Králové. Další policejní síly blokovaly silnici mezi Trutnovem a Volanovem, kde byli přicházející zastavováni a vraceni zpět. Příslušníci VB vypisovali údaje z jejich občanských průkazů, řidičům motorových vozidel udíleli pokuty za údajně špatný stav vozidla, v nedalekém kempu Dolce, kde část účastníků trávila noc, StB druhý den filmovala. Několik osob bylo odvezeno do budovy VB, kde byli krátkou dobu zadržováni a pak propuštěni. V některých případech měla policie prohlížet i batohy účastníků s tím, že hledá xeroxovanou pozvánku na festival. Také v trutnovských hostincích a na nádraží byly policejní

kontroly. Nutno poznamenat i to, že nejsou žádné zprávy o násilnostech policie a že poté, v sobotu, kdy bylo jasné, že se podařilo festivalu zabránit, se bezpečnostní síly chovaly relativně slušně.

Zmaření festivalu příslušníky SNB je dalším důkazem neměnné politiky státních a stranických orgánů vůči nezávislým formám kultury a zvláště vůči undergroundu.

V Praze 6.září 1987

*

Sdělení č.679 (Tr.stíhání proti Jiřímu Fialovi)

Dne 19.6.1987 zahájil vyšetřovatel VB kpt.František Nováček tr.stíhání proti Jiřímu Fialovi, nar.18.5.1952, bytem Mariánské Lázně, U ploché dráhy 8, přechodně Jemnická 4, Praha 4, dělníka Pražské stavební obnovy. Jiří Fiala je obviněn ze spáchání trestných činů hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 198b) tr.z. a výtržnictví podle § 202/l tr.z.

Těchto údajných trestných činů se měl Jiří Fiala dopustit tím, že dne 25.10.1986 v rekreační usedlosti ve Služetíně čp.8, okres Karlovy Vary, která byla v té době majetkem Daniela Mráze, se zúčastnil se svou skupinou koncertu rockových a punk-rockových hudebních skupin (viz naše sdělení č.670) a prý zde před ostatními účastníky koncertu zapálil vlajku SSM, kterou předtím popsal nějakými nápisu a polil benzínem a tím, že na sobě rozřezal tričko a hodil je do ohně.

Jiří Fiala podal proti tomuto usnesení stížnost. Uvádí v ní, že ona "vlajka" bylo ve skutečnosti hnědozelené plátno s bílými příšitými písmeny SSM, které ale nemělo se statutem žádné vlajky nic společného. Popsáno bylo pouze názvy uměleckých směrů. Dále si stěžuje na psychický nátlak, který na něj byl Bezpečností vyvíjen v listopadu, kdy byl na tuto věc vyslychán, na několikeré neoprávněné vniknutí příslušníků SNB do usedlosti Daniela Mráze, přičemž použili jedenkrát i fyzického násilí - bezdůvodně totiž zbili přítomného Alexandra Skljerenka z Mariánských Lázní. Protestuje i proti nezákonnému nátlaku Bezpečnosti na zrušení svého členství v literárním Klubu mladých autorů při KLZ Cheb.

6.září 1987

*

Sdělení č.680 (Zadržení Jiřího Rumla)

Dne 14.9.1987 v odpoledních hodinách byl zadržen na ulici signatář Charty 77 a člen VONS Jiří Ruml. Byl odvezen dvěma příslušníky StB na obvodní oddělení VB v ulici Lidových milicí, kde mu bylo oznámeno, že byl zadržen na základě anonymního telefonátu pro podezření, že se chce zúčastnit schůzky protistátní skupiny. Byl vyzván, aby předložil všechny věci, které má u sebe v kapsách a v aktovce, aby se příslušníci StB mohli přesvědčit, zda není ozbrojen. Poté mu bylo položeno několik formálních otázek, zda skutečně šel na schůzku protistátní skupiny a zda se měl setkat s osobou protisocialisticky zaměřenou. Po odpovědi, že nikoli, mu byly všechny písemnosti odebrány a zabaveny. Šlo zejména o zkoušební nulté číslo nezávislého měsíčníku, rukopisný náčrt zkoušebních Lidových novin, tři rukopisy, mj. o procesu se Stanislavem Babinským a dále osobní poznámky. Na dotazy, chce-li k zabaveným písemnostem cokoli vysvětlit, Jiří Ruml odmítl vypovídat a vzesl protest proti odnětí věcí, které považuje za soukromé vlastnictví, pro zjevnou protiprávnost tohoto postupu, což bylo také zaprotokolováno. Výslech zadrženého trval dvě a půl hodiny, poté byl propuštěn.

Praha 14.9.1987

*

Sdělení č.681 (Pracovní postih Jarmily Strejcové)

V rámci široce založené akce proti (pražskému) katolickému samizdatu byla dne 11.4.1985 vykonána domovní prohlídka také u Jarmily Strejcové, nar.30.6.1933, bytem Pohřebačka 77, pošta Opatovice n/L., vychovatelky domova mládeže střední zdravotnické školy v Hradci králové. Při prohlídce byla odňata náboženská literatura, převážně samizdatová, a poté byla J.Strejcová podrobena výslechu, který s přestávkami trval několik desítek hodin. V Následujících patnácti měsících

neměla vcelku problémy, když však jako svědkyně v procesu proti Vladimíru Fučíkovi a spol. odvolala část své výpovědi s tím, že na ní byla vynucena pod nátlakem, byla královéhradeckou StB znova vyslýchána a v září 1986 navštívil npr. StB dr. Boris Letocha jejího zaměstnavatele a informoval ho o výsledku domovní prohlídky.

Na základě této intervence dal zaměstnavatel dne 27.11.1986, tedy více než devatenáct měsíců po inkriminovaných událostech, J. Strejcové výpověď pro nesplnění požadavků pro řádný výkon její práce podle § 46, odst. 1, písm. e) zákoníku práce, a to s odůvodněním, že výsledky domovní prohlídky "nepochyběně nasvědčují tomu, že Vaše jednání a chování není zcela v souladu s požadavky na výkon výchovného pracovníka čsl. socialistického školství". Podotýkáme, že J. Strejcová byla takto vyhozena tři roky před odchodem do důchodu a po dvaceti sedmi letech nepřetržitého a vždy kladně hodnoceného působení ve funkci vychovatelky.

J. Strejcová, která je od 1.3.1987 bez zaměstnání, napadla tuto výpověď soudní žalobou. Po právní stránce se situace zdá naprosto jasná: uvedeného výpovědního důvodu nelze použít, neboť by to odporovalo oficiálnímu výkladu tohoto ustanovení zákoníku práce, předloženému čs. delegátem Mezinárodní organizaci práce; ani jiná ustanovení o výpovědi nejsou použitelná (nehledě na formální nepřípustnost takové změny důvodů), neboť od uvedeného skutku (domovní prohlídky) uplynula lhůta delší než jeden rok. Přesto se však soudní řízení před senátem okresního soudu v Hradci Králové za předsednictví JUDr. Věry Adámkové vleče již pět měsíců a projednávají se při něm takové právně irrelevantní absurdnosti, jako jsou okolnosti pohřbu adoptivní dcery J. Strejcové nebo zda při vánoční besídce nechala či nenechala své žákyně zpívat koledy. Zatím poslední, již čtvrté stání bylo dne 2.9.1987 odročeno na neurčito, protože předsedkyně senátu nahlédla (po pěti měsících!), že JUDr. Josef Průša není občanský způsobilý zastupovat žalující stranu a J. Strejcová naopak odmítla pokračovat v jednání bez právního zastoupení.

V případě J. Strejcové musí snad každému být zřejmé, že jde o odvetu Státní bezpečnosti za nedostatečnou ochotu ke spolupráci. Odvetu, která se neskrývá a ani se příliš nemáhá konstruováním přijatelných zákonnych záminek. Bylo by proto v celospolečenském zájmu neprodleně navrátit J. Strejcové její práva a dále zkoumat spíše to, zda se někteří úřední činitelé v této smutné záležitosti nedopustili trestných činů či hrubého porušení svých služebních povinností.

Praha 17.9.1987

Ervín Motl žádá o přešetření svého případu

Se sdělení VONS, která jsme zveřejnili, je znám případ Ervína Motla, signatáře Charty 77, bývalého novináře, nyní požárníka, který byl odsouzen městským soudem v Praze ke třem letům odnětí svobody za tzv. podvracení republiky. Ervín Motl si nyní odpykává trest na Borech a podle posledních zpráv je ve špatném zdravotním stavu, trpí mj. ekzemy. Stěžuje si na nedostatečnou lékařskou péči. Ve prospěch Ervína Motla vystupuje evangelický duchovní Jan Dus, který s ním sdílel vězeňskou celu v Praze na Ruzyni a seznámil se podrobně s jeho případem. Podle Jana Duse, v červnu t.r. propuštěného po roční vazbě, je věc Ervína Motla příkladem protiprávního jednání příslušníků Státní bezpečnosti. Jan Dus zvláště těžce nese, že dosavadní obrana Ervína Motla byla slabá a neúčinná; relativní nezájem domácí a světové veřejnosti přičítá faktu, že Ervín Motl je přesvědčený socialista (podle Jana Duse přímo komunistické orientace). Sdílce názor Jana Duse, že každý, bez ohledu na své přesvědčení a politické zaměření, má právo na solidaritu všech lidí dobré vůle, je-li za projevy svého přesvědčení protiprávně pronásledován, zveřejňujeme starší podání Ervína Motla, které napsal ještě ve vazbě po potvrzení rozsudku nejvyšším soudem.

Ervín Motl, nar. 29.7.1948

ČSSR

věznice č.1, Praha-Ruzyně

Federálnímu shromáždění

odd.stížností

Věc: žádost o přešetření případu

Obracím se jako občan na nejvyšší zastupitelský sbor v situaci, kdy jsem ztratil naději, že se dovolám spravedlnosti prostřednictvím justičních orgánů. Dne 6.3.1987 zamítl totiž senát nejvyššího soudu ČSR v Praze jako nedůvodné moje odvolání proti rozsudku městského soudu v Praze z 27.11.1986. Tím odmítl i odvolání mé ženy a odvolání mého otce a potvrdil rozsudek, podle něhož jsem byl odsouzen ke 3 rokům odnětí svobody nepodmíněně za údajný trestný čin podle § 98 tr.z. (podvracení republiky). Ve svém usnesení senát nerespektoval ani názor generální prokuratury ČSR, že původní rozsudek je po formální stránce sporný.

Nechci se smířit s tímto rozhodnutím nejen proto, že jde o krutou nespravedlnost, která se mnou postihuje také moji ženu, mého syna a moje rodiče, ale zásadně odmítám připustit charakteristiku své činnosti a svého snažení jako motivovanou nenávistí k socialismu, jak to předpokládá znění § 98 tr.z. Nemohu ani, jako občan této společnosti, na níž mi vždy záleželo a záleží, mlčet k tomu, že jménem republiky tu došlo k hrubému poškození její prestiže. Protože podstata případu a jeho pozadí není tajemstvím pro desítky lidí, kteří byli do všeho zasvěceni a vědí, že tu došlo k bezohledné deformaci všech právních předpisů.

Čeho jsem se vlastně dopustil? Na konci listopadu 1985 jsem vyjádřil nesouhlasný názor kolektivu, v kterém jsem pracoval, na protiprávní postup vůči našemu nadřízenému ze strany podniku. Šlo o velitele závodního požárního útvaru v n.p. Rudy Letov Fr. Červenku, který dostal výpověď na základě vyprovokovaného přestupku. Ve skutečnosti si s ním vedení podniku vyřizovalo účty za to, že jako funkcionář ZV ROH odmítl podepsat protokoly o inventuře v podnikovém rekreačním středisku a podílet se tak na krytí machinací. Navíc vystupoval proti dalším nesprávným praktikám v podniku.

Protože Fr. Červenka byl současně předsedou ZO KSC, poslancem MNV v Letňanech a členem OOR, doporučil jsem mu, aby se se svým problémem obrátil na redakci Rudého práva. Umožnil jsem mu tento styk navázat a pomohl jsem mu připravit podrobný písemný podklad o celé záležitosti. O tomto kroku jsem právem člena ROH informoval v prosinci 1985 členskou schůzí.

Výsledkem ovšem bylo, že Fr. Červenka stejně musel z podniku odejít (jako jeho manželka) a během několika týdnů jsem dostal výpověď také já. Jako přebytečný podle § 64 zákoníku práce, když nevyšel domácí pokus dohnat mě k porušení kázně. Důsledkem bylo také vystoupení ředitele na schůzi, na kterou jsem nebyl pozván a nemohl jsem se tedy ohradit, v němž mě označil za protisocialistický živel. To všechno se odehrálo přesto, že redaktorka RP Marie Boudová, která byla vedením redakce pověřena případ prošetřit, došla ke stejnemu závěru jako náš kolektiv, totiž že ze strany vedení podniku šlo o protiprávní postup.

Přitom se z případu Červenka stal případ Motl. Nejenže jsem byl propuštěn, ale současně začal několikaměsíční seriál výslechů mých spolupracovníků vyšetřovateli StB, při nichž se měla potvrdit verze ředitele o mé protisocialistické činnosti. Z přibližně 30 lidí se jich nakonec nechalo několik získat, aby vypovídali proti mně, takže jsem byl 2.7.1986 zatčen a byla na mě uvalena vazba. Pro zesílení mého obvinění byli vybráni dva z bývalých spolupracovníků jako spolupachatelé a byli jsme obžalováni.

Před senátem městského soudu v Praze, kterému předsedal JUDr. Jan Rojt, vyšlo jednoznačně najevo, že drtivá většina svědků z řad bývalých spolupracovníků odmítla vykonstruovaná obvinění potvrdit. Také redaktorka RP M. Boudová potvrdila naprostou čestnost a oprávněnost mého postupu. Někteří ze svědků vypověděli, jak byli vyšetřovateli StB nátlakem a hrozbami nuceni vypovídат proti mně (a potvrdili to i při konfrontaci). Další svědkové změnili při přeličení své výpovědi ve srovnání s tím, jak vypovídali v předběžném vyšetřování, protože protokolace StB dala jejich výrokům nepravdivý obsah a smysl. Zbyli nakonec jen čtyři, kteří

trvali na lživých svědectvích, ale nemohli je podložit žádnými důkazy, nikdo jiný jejich pomluvy nepotvrdil. Přitom se nezvratně prokázalo, že ani vedení podniku, ani žádný jiný orgán se nikdy za celou dobu mého zaměstnání němusely zabývat mou údajnou protisocialistickou činností. Naopak, vždy jsem patřil k nadprůměrným a obětavým pracovníkům, že jsem vždy odváděl více, než mi ukládaly povinnosti.

V rozporu s příslušnými ustanoveními trestního kodexu bylo proti mně zneužito i křivé nařčení z aféry na předešlém pracovišti, které tehdy projednal okresní soud a právoplatným rozsudkem odmítl mé obvinění z trestného činu. Celé líčení před městským soudem, které bylo založeno na řadě podobných neuvěřitelných absurdností a na apriorním zaujetí vůči mně, skončilo mým odsouzením na 3 roky nedodmíneně, u druhých dvou obžalovaných podmíněným trestem.

Bohužel i senát nejvyššího soudu ČSR, jemuž předsedal JUDr. Pavel Janda, posuzoval věc stejně zaujatě. Naprosto ignoroval všechna svědectví v můj prospěch, zato přiznal věrohodnost několika lživým svědectvím i přes jejich očividnou nepodloženost a rozpornost a prokázanou zaujatost. Senát se mj. opíral o nepravdivý posudek z podniku, kterým se bude na návrh mého obhájce zabývat obvodní soud, a o povrchní zkreslenou charakteristiku mé osoby. Ta vycházela ze skutečnosti, že jsem často projevoval kritické názory a postoje, a z naprosto nepodloženého závěru, že jsem podepsal úvodní prohlášení Charty 77, abych projevil svůj negativní vztah k socialismu a abych poškodil naši společnost. Toto podezření jsem vyvrátil v závěrečné řeči a vyvracel jsem je celé roky vysokou pracovní morálkou a obětavostí, případně i nasazováním zdraví a života, a také tím, že jsem nikdy nemlčel, když jsem měl pocit, že je potřeba se postavit proti křivdám a nedostatkům. To byl vždy jediný motiv mých kritických postojů i mého podpisu pod Chartou 77.

Jsem přesvědčen, že důkladné, odpovědné a objektivní přešetření, podložené autoritou FS ČSSR, napraví nespravedlivý postup vyšetřovacích a justičních orgánů, že mi vrátí čest a svobodu a právo na zasloužené lidské štěstí mé rodině. A že mnoha dalším lidem vrátí otřesenou důvěru v právní jistoty. Především by si to zasloužil můj otec, který celý život jako komunista a funkcionář věnoval poctivému hájení a budování socialistické společnosti a pro kterého je moje nespravedlivé odsouzení těžkou osobní křivdou a zklamáním.

Omlouvám se, jestliže tento text je poněkud nesouvislý. Jde o důsledek více než osmi měsíců vazby a špatného zdravotního stavu. Kdykoliv jsem ochoten podat další podrobné vysvětlení.

Děkuji za pochopení S pozdravem Ervín Motl

Ruzyně 16.3.1987

V samizdatu nově vyšlo...

Komentáře, číslo 9, roč. 3, léto 1987, 124 str A4

Zákon o podniku (text návrhu zákona z r.1968, jehož přijetí bylo znemožněno usnesením předsednictva ÚV KSC z 13.5.1969), Jurij Orlov: Ponechme si tedy socialismus, Michal Rejman: Zpráva o cestě do Moskvy, Miloš Kopecký: Projev na sjezdu divadelníků, Lubomír Feldek: Z projevu na sjezdu spisovatelů, Zdeněk Jičínský: Poznámky k programovým úvahám Ivana Svitáka, František Janouch: PF 1987, výměna dopisů Lublaň-Praha, M.Gorbačov: výroky na červnovém plénu ÚV KSSS

PARAF (Paralelní akta filozofie) č.7 | 1987

Články | Studie: Miroslav Petříček jr.: Cog it out, here goes a sum (úvaha o J. Patočkovi); Rudolf Starý: Medúsa v novější době kamenné; Milan Balabán: Paticky charakter pravdy;

Překlady|Komentáře: Anthony Kenny: Tomáš Akvinský o vůli
Recenze|Anotace|Polemika: DN: O jednom dluhu Janu Patočkovi a jeho odkazu;
konstantin: O právu na dějiny úvaha spíše osobní; Rudolf Batték: Nefilozofická
nocta filozofii; Rudolf Batték: Neteologická pocta theologii;

文本文本文本

☆☆☆☆*

三

Krátké zprávy

Snídaně na francouzském velvyslanectví

Při příležitosti návštěvy francouzského státního tajemníka v ministerstvu zahraničních věcí a člena francouzské vlády Didiera Barianiho v Československu, který zahájil francouzskou expozici brněnského veletrhu, pozvalo francouzské velvyslanectví v Praze tři signatáře Charty 77, Jiřího Hájka, Václava Havla a Petra Uhla, aby dne 17.9. s D.Barianim posnídali a prohovořili otázky, zajímající obě strany. Václav Havel se z vážných důvodů omluvil. Jiří Hájek a Petr Uhl hovořili s Didierem Barianiem za přítomnosti velvyslance Francouzské republiky v Praze Jacquesem Humannem, členy doprovodu státního tajemníka a pracovníků velvyslanectví zhruba jednu hodinu. D.Bariani se zajímal o humanitární aspekty současné politické situace a o nedávnou čs.historii jako rámcu vzniku a dalšího působení Charty 77. Signatáři Charty 77 hovořili o možnostech dalšího prohloubení styků mezi Francií a Československem, které spatřují mj. ve vzájemné kontrole dodržování obou mezinárodních paktů o lidských právech, jíž jsou oba státy signatáři. Petr Uhl při této příležitosti vyjádřil poděkování Charty 77 francouzskému státnímu radovi R.Errerovi, který jako francouzský zástupce ve Výboru pro lidská práva OSN v Ženevě vloni v červenci přednesl v tomto výboru velmi podrobně propracované námítky vůči zprávě čs.vlády o stavu dodržování ustanovení obou paktů; svou zprávu doložil mnoha konkrétními příklady porušování těchto ustanovení. Oba signatáři zdůraznili prospěšnost takových vystoupení pro mezinárodní uvolnění. Jiří Hájek poté podrobne vyložil stanovisko Charty 77 k mezinárodní konferenci o lidských právech v Moskvě, kterou navrhuje sovětská vláda: jeho téžistě je v požadavku, aby se této konference mohly svobodně zúčastnit i nevládní organizace, zabývající se problematikou lidských práv a pokud jde o Československo, aby se jí mohli zúčastnit i zástupci Charty 77. Toto stanovisko Charty 77 zdůvodnil Jiří Hájek mezinárodně přijatými úmluvami, uzavřenými v rámci helsinského procesu v Bělehradě a Madridu. Podle slov D.Barianiho zaujímá Francie dosud k této navrhované konferenci rezervovaný postoj. P.Uhl se poté zmínil i o připravované mezinárodní konferenci, kterou chtějí organizovat sovětští nezávislí aktivisté jako předstupeň konference oficiální, a oba signatáři Charty 77 vyjádřili názor, že široká mezinárodní morální podpora této neoficiální konference by byla užitečná ve smyslu snížení mezinárodního napětí. Jiří Hájek v závěru zdůraznil nutnost dalšího prohlubování vědomí celoevropské sounáležitosti. Rozhovor se konal v přátelském ovzduší. Signatáři Charty 77 po něm zdůraznili, že to bylo poprvé, kdy zástupci Charty 77 byli přijati členem francouzské vlády.

T.A.

*

Shromáždění Mezinárodní společnosti pro lidská práva (IGFM) v Kōnigsteinku

V březnu t.r. se konalo v západoněmeckém Kōnigsteinku každoroční shromáždění Mezinárodní společnosti pro lidská práva (IGFM) za účasti asi pěti set členů a hostů z mnoha evropských i zámořských států. Jak vyplynulo z výroční zprávy tajemníka společnosti Agrusova, existují dnes její národní sekce v třicetišesti zemích na všech kontinentech kromě Afriky. Společnost má v současné době 3.065 členů, asi 4.000 spolupracovníků a její činnost podporuje, především finančně, kolem 60.000 osob. Téžistě jejího působení spocívá v péči o neprávem uvězněné a pronásledované obhájce lidských práv, za předpokladu, že nikdo z nich nepoužil násilí. V době shromáždění sledovala IGFM 7.639 takovýchto případů ve dvaceti zemích, mezi nimiž nechybí ani Československo. Zde bylo registrováno padesát jmen nejvíce ohrožených občanů, jimž je věnována přednostní péče. Pracovní skupiny a aktivisté IGFM se snaží udržovat písemný styk s neprávem postiženými jednotlivci a jejich rodinami, projevují jim svoji solidaritu a pomáhají morálně, v případě potřeby i materálně, ulehčovat jejich osud.

Velká část případů sledovaných IGFM pochází ze Sovětského svazu. V diskusi o současné Gorbačovově politice "glasnosti" v oblasti lidských práv se řada delegátů jako např. Alexandr Ginzburg a profesor Voslenskij vyjádřila krajně skepticky.

V rámci křenigsteinského jednání věnoval pozornost konkrétním případům porušování lidských práv v Československu z poslední doby československý pracovní výbor. Účastníci jednání se usnesli upozornit na opakované případy mocenské svévole a represe v Československu jak vlády, tak delegáty svých zemí na vídeňské konferenci.

(zkráceno) Dagmar Vaněcková

*

Pozvání do Itálie a do Jugoslávie

Čs.signatáři společné výzvy 118 občanů z Československa, NDR, Maďarska a Polska k 30.výročí maďarské revoluce (viz Infoch 77|12|86) byli pozváni italskou nadací Fondazione Lelio e Lisli Basso - Issoco na seminář, který se bude pod názvem "Vztah západních demokratických sil ke kulturním zkušenostem východní Evropy a jednota evropské kultury" konat 26.-28.11. ve Florencii. Je ovšem otázkou, zda někdo ze 24 pozvaných se bude moci semináře skutečně zúčastnit. Pokud je nám známo, příslušné kroky k získání pasu a výjezdní doložky (kroky časově náročné a málo nadějně) podnikl Jiří Dienstbier.

Několika signatářům Charty 77 přišlo také pozvání do jugoslávské Lublaně, kde Sekce pro studium společenských hnutí a Slovinské sociologické sdružení pořádá 15.-17.19.t.r. na katedře sociologie lublaňské univerzity seminář na téma "Marxismus a současné reformy ve střední Evropě".

*

Ekologická manifestace na cestě čs.-polského přátelství

Skupina Polsko-čs.solidarity připravovala na 12.září t.r. společnou čs.-polskou manifestaci pod heslem "Zachraňme Krkonoše". Manifestace se měla odbývat na cestě čs.-polského přátelství v Krkonoších, v úseku mezi bývalou Obří boudou a Špindlerovkou. Policie obou států se o chystané manifestaci dozvěděla a předpokládané polské účastníky varovala během výslechů nebo v jejich bytech, aby se jí nezúčastnili. Střeženy byly přístupové cesty, v Praze a v Brně u odjezdů vhodných autobusů do Pece pod Sněžkou hlídkovali příslušníci Státní bezpečnosti. Vzhledem k poměrně malému počtu zájemců z Československa a jediném uvažovaném výstupu přes Růžovou horu a Sněžku se většina čs.účastníků rozhodla manifestace se nezúčastnit. Pec pod Sněžkou byla obležena příslušníky SNB, tři lidé, kteří se chtěli manifestace zúčastnit, byli i s transparentem zadrženi už u autobusu. Jména dvou se nepodařilo zjistit, třetí je Stanislav Piąg ze Šonova na Broumovsku, který byl zadržován na VB asi 5 hodin. V Polsku byla příprava masovější a postranními cestami se podařilo 13 dospělým a 3 dětem dostat se až na cestu čs.-polského přátelství, kde po 45 minut pochodovali s transparentem "Zachraňme Krkonoše! - Ratujmy Karkonosze!". Mezi nimi byli i Zbigniew Janas z Kruhu přátel Polsko-čs.solidarity a účastník nedávného setkání na hranicích a Mirosław Jasinski z Vratislaví, rovněž účastník tohoto setkání (oba ze Solidarnosti) a dva členové nezávislé skupiny Wolność i Pokój (Svoboda a mír) Radek Gawlik a Marek Krukowski.

Poté byli účastníci manifestace zadrženi polským WOP (Wojskiem obrony pařstva) a Službou bezpečnosti a převezeni do Jelení Hory, kde sepsali údaje z jejich průkazů totožnosti a po půlhodině je propustili. Účastníci manifestace sepsali petici, kterou adresovali polskému ministerskému předsedovi Zbigniewu Messnerovi, v níž zdůraznili, že manifestaci pořádala skupina Polsko-čs.solidarity a že byla násilně přerušena policií; vyjádřili v ní i požadavek, aby byla zřízena dvoustranná polsko-čs.komise, která by koordinovala své úsilí o záchrnu obou národních krkonošských parků, jimž hrozí ekologická zkáza.

*

Čs.občané k rehabilitaci obětí moskevských procesů

Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Luboš Kohout, Jaroslav Šabata a Petr Uhl se 10.7.1987 připojili k výzvě "Očistit jména odsouzených v moskevských procesech" (v letech 1936-38), požadující rehabilitaci těchto odsouzených. Na jaře t.r. zaslalo sovětským úřadům tuto výzvu 30 známých intelektuálů z Evropy, USA a Latinské Ameriky. Text výzvy je možno si vyžádat na adresu prof.Michael Lowy, 34 rue des Lyonnais, 75005 Paris|France, kam je také možno zaslat další podpisy.

*

Zprávy Výboru na ochranu práv maďarské menšiny v Československu

Výbor ve své zprávě ze dne 25.5. t.r. informuje o průběhu valného shromáždění Csemadoku konaného 11. až 12.4.1987. Diskuse se soustředila na problémy s omezováním maďarského školství na Slovensku. Delegáti dále poukazovali na mizení dvojjazyčných názvů na veřejných budovách v národnostně smíšených oblastech Slovenska. V maďarském zpravodajství ČT se nepoužívá maďarských názvů obcí. Televize vysílá v maďarském jazyku pouze 26 hodin ročně, i když by prý měla vzhledem k počtu Maďarů na Slovensku vysílat asi 800 hod. ročně. Dále byla kritizována obtížná dostupnost maďarských knih a tisku. Delegáti byli znepokojeni celkovým úpadkem kulturní činnosti maďarské menšiny.

Ve zprávě z 10.7. Výbor uvádí, že 16.6.t.r. MV SSR zamítlo navrhované stanovy Csemadoku mj. proto, že valné shromáždění stanovy doplnilo následujícím výrokem: "rozvoj kultury maďarské menšiny v Československu probíhá jako součást rozvoje celé maďarské kultury." K téze problematice viz Infoch 9|87.

Dne 13.8.1987 podal výbor protest proti změně maďarského vyučovacího jazyka na slovenský na stavební škole v Lučenci v oboru geodézie.

Pokud jde o vyšetřování založení požárů v objektech kulturních institucí maďarské menšiny v Bratislavě (zejména souboru Mladá srdce) - viz Infoch č.5, 6 a 10|87 - zaslal náčelník správy vyšetřování VB v Bratislavě MV SSR (podpis nečitelný) Miklósi Durayovi, který jménem Výboru na ochranu práv maďarské menšiny v Československu požadoval objasnění těchto atentátů a řadu dalších opatření, dne 31.8.1987 dopis, v němž píše, že po přešetření nebylo zjištěno porušení zákona při vyšetřování. V závěru dopisu náčelník uvádí, že "ve smyslu trestního řádu nejste oprávněnou osobou k podání opravného prostředku proti rozhodnutím vyšetřovatele ani k podnětu na přezkoumání postupu při vyšetřování a 'Výbor' jehož jménem vystupujete, není legalizovaný příslušným orgánem čs. státu.

*

Potíže Miklóse Duraye po navrácení cestovního pasu

Miklós Duray ve své stížnosti ministru vnitra SSR ze dne 18.8.1987 uvádí, že mu byl sice po pěti letech vrácen cestovní pas, ale že se nezměnilo šikanování celních a pasových orgánů, kterým byla v dřívějších dobách provázena každá jeho cesta do Maďarska za příbuznými. Bylo tomu tak i při jeho poslední cestě v červenci a srpnu t.r. Prohlídky byly několikahodinové a neobešly se bez tělesné prohlídky. Nadto však byla v souvislosti s jeho cestou vyslychána i jeho matka v Lučenci, u které se Miklós Duray zastavil na zpáteční cestě.

*

Podpisy pod text Jana Svobody

K výzvě Federálnímu shromáždění, aby věnovalo zvláštní pozornost dopisu Jana Svobody z 3.3.1987 o službě v armádě (tentoto dopisu byl vydán též jako dokument Ch 77|27|87 v Infochu č.5) se připojilo dalších 33 občanů, kteří vyjadřují zásadní souhlas s obsahem dopisu. K 8.7.1987 byl celkový počet signatářů této výzvy 246.

*

Represe v Pardubicích a na Moravě

V letech měsících vyslovil okresní prokurátor v Pardubicích dvě výstrahy, a to lékaři MUDr. Šimkovi a malíři Lacinovi (oba z Pardubic) za to, že začátkem t.r. uspořádali v hostinci v Rosicích výstavu fotografií dr. Šimka a Jaroslava Kořána z Prahy; výstava se měla konat původně v Pardubicích, ale byla na zásah StB zakázána. V Pardubicích také proběhla série výslechů signatářů výzvy Federálnímu shromáždění, která podporuje dopis Jana Svobody o problémech základní vojenské služby; tento dopis byl vydán i Chartou 77 jako její dokument (Ch 27|87). Prokuráorské výstrahy byly rovněž vysloveny dvěma signatářům Charty 77 z Moravy, a to v červenci t.r. Rudolfu Berezovi okresním prokurátorem v Přerově a 15.9. ing. Tomáši Hradíkovi olomouckým prokurátorem. Zde bylo důvodem to, že oba "setrvávají ve vytrvalé a intenzívni nepřátelské protispolečenské činnosti", což bylo u T. Hradíka doloženo konkrétním příkladem: podepsal totiž petici ve prospěch známého katolického aktivisty z Lutopece u Kroměříže, Augustina Navrátila.

*

Vyjádření M. Šuberta k jeho stykům s StB

Osmnáctiletý Martin Šubert, dělník, hlásící se k hnutí punk, bytem Na zbořenci 3, Praha 2 (který je adoptivním synem známého harmonikáře Jimma Horáčka), nám poskytl toto vyjádření:

Byl jsem na 25.8.1987 na 9.hodinu předvolán na KS SNB do Bartolomějské ulice, kde mi dva příslušníci StB v civilu nabídli spolupráci. Vybízeli mě, abych navštěvoval různé punkové akce; platili by mi prý náklady na cestu apod. Měl bych podávat informace o tom, co se tam dělo, jaké tam hrály skupiny, kdo se účastnil apod. Ptali se mě na jména kamarádů, na "feťáky" a na "fašisty". Když zjistili, že jsem byl v poslední době v NDR a Polsku, vyptávali se mě na podrobnosti, u koho jsem tam byl, kde jsme bydleli, jaké tam hrály skupiny, zda jsem měl dost peněz. Bohužel jsem podepsal písemnost, v níž jsem se zavázal, že 10.9.1987 v 16 hodin budu čekat u květinového stánku haly hl.nádraží a že tam podám informace o své kamarádce, s níž jsem byl v Berlíně, a adresu hocha, u něhož jsme tam spali. Písemnost byla dodatečně opatřena razitkou OV SNB Bojanovická 1. Dále mě vybízeli, abych podepsal závazek ke spolupráci s pracovníky MV, a to za předpokladu úplné mlčenlivosti. Když jsem to odmítal podepsat, vyhrožovali mi, že mě pomluví u mých kamarádů, že jsem bonzák, že moje jméno bude uvedeno ve Večerní Praze v tom smyslu, že jsem dopomohl k uzavření případu, dále mi vyhrožovali, že mě každý den budou obtěžovat, že mě zakážou návštěvu restaurací v Praze 4, že budu 3x týdně předvoláván na výslechy, že mě dají zavřít za příživnictví, protože jsem si na cestu do Polska vypůjčil od matky 100,-Kčs, jak jsem jim uvedl. Vyptávali se mě na mou matku a nabízeli finanční odměny, když podepíšu závazek spolupráce. Stačí prý, abych jim zavolal telefonem (číslo dostanu, podepišu-li), mám se představit jako Lovec, sejdeme se na určitém místě. Závazek jsem však nepodepsal. O výslechu nebyl pořízen žádný protokol, nebyl jsem poučen o žádných svých právech. Fyzického násilí nebylo užito.

*

Marie Valachová píše prezidentu republiky

Marie Valachová, manželka bývalého min.zahraničí Jiřího Hájka, zaslala dne 21.7. t.r. dopis prezidentu republiky. Upozorňuje ho na postup pracovníků ministerstva vnitra, kteří jí znemožnili návštěvu jejího syna Jana Hájka v Norsku, kde se zdržuje se souhlasem čs.orgánů a kde studuje. Mimo jiné píše: "A jaká je to doba, kdy se tohle všechno děje? Je to snad středověk, kdy o osudu lidí rozhoduje feudál? Vždyť i fašisté pustili matku mého manžela, aby navštívila svého syna ve vězení."

(Pozn.red.: Jiří Hájek byl za okupace vězněn v Norsku.)

*

Stížnost Jaroslava Ondráka

Signatář Charty 77 Jaroslav Ondrák z Prahy 5 podal dne 18.9.t.r. inspekci ministerstva vnitra stížnost na postup orgánů SNB, kteří povolují výjezdy do zahraničí. Uvádí v ní, že mu byla zamítnuta - i po odvolání - cesta do Vídni, kam byl pozván svou bývalou manželkou za tím účelem, aby navštívil svého tříletého syna, kterého od r.1985, kdy se jeho bývalá manželka s jejich synem vystěhovali do Rakouska, neviděl. Ve stížnosti píše, že on sám zrušil v r.1985 své vystěhování do Rakouska, které mu bylo povoleno. Stěžuje si i na hrubé jednání příslušníků SNB při podávání žádosti. K tomu je nutno dodat, že Jaroslava Ondráka pracovníci StB v poslední době znova vybízeli, aby se vystěhoval, což odmítl. Odmítnutí návštěvy syna v Rakousku tedy není vedeno případnou obavou, že by se nechtěl vrátit. Po právní stránce je rovněž v pořádku i to, že jeho syn i bývalá manželka, která jako zákonného zástupce pozvání J.Ondrákovi zaslala, žijí v Rakousku se souhlasem čs.úřadů. Bránení styku otce se synem nemá žádný právní podklad, je porušením závazků, které čs.ústavní orgány přijaly v rámci helsinského procesu, a navíc v tomto případě je aktem odplaty vůči J.Ondrákovi za jeho činnost v nezávislých společenstvích undergroundu a Charty 77.

*

Havel Drastil 1987

V sobotu 13.6.1987 se měla konat výstava nezávislého malířství a grafiky u obce Bezměrova, kterou pořádali lidé z Kojetína, okr.Přerov, na počest památky Havla Drastila z Kojetína, kterýžto za husitských válek sídlil v Hrádku v Suchých Loukách u Kojetína, a jako samostatný husita se dokázal bránit proti velké přesile a ovlivňoval celé okolí.

Už v pátek se začali sjíždět účastníci i vystavovatelé, a to od kavárny Na hrázi. O této akci se dozvěděla StB z Brna a snažila se ji zlikvidovat. Už v pátek byly nasazeni příslušníci SNB do Kojetína a všichni, kdo šli směrem k určenému srazu, byli kontrolováni, někteří pokutováni a jinak persekvováni.

V sobotu přijízděli další, což činilo dohromady asi 200 lidí. Někteří se dostali brzo ráno na místo, což byl rybníček u Bezměrova, okr.Kroměříž. Zde se začala instalovat výstava. Kolem rybníčka seděli jako obvykle rybáři, tentokrát ovšem v oblecích a s dalekohledy. Jediný rybář, který se dostavil na své obyklé místo, byl později pokutován. Druhý vlak už byl na zastávce hlídán a vystupující byli hnáni zpět do vlaku nebo zadrženi na zastávce. Lidé kteří připravovali a instalovali výstavu, byli ze svého místa Bezpečností vykázáni s tím, že se jedná o přírodní rezervaci. Bezpečnost se vykázala potvrzením z národního výboru obce. Na místo přijelo asi 50 příslušníků a hlídali okolí. Po vyklizení prostoru se lidé domluvili, že se uchýlí za hranice této rezervace, jejíž hranici tvoří řeka Morava. Začali se tedy stahovat k mostu přes Moravu, kde již čekaly další jednotky a nepustily je. Účastníci výstavy se chovali klidně, vůči příslušníkům slušně. Přesto však už na mostě padly první rány obušky a kopance. Poté se zbytek statečných uchýlil do Kojetína, kde v malém hájku výstava nakonec, i když jako torzo, proběhla. Spousta lidí odjela pod tlakem persekvování a výhružek. Několik lidí bylo zadrženo, později propuštěno. Akce se zúčastnily jednotky VB a StB z Brna, Ostravy, Kroměříže, Gottwaldova a Přerova. V sousední obci Postoupky čekalo asi 200 příslušníků na signál vybaveni štíty. Celkem bylo v akci asi 500 příslušníků, nepočítaje v to služební psy. Vystavujícím bylo sděleno, že budou predvoláni na StB v Leninově ulici v Brně. Zatím je znám jediný případ výslechu. Luděk Hejda, jeden z pořadatelů akce Havel Drastil 1987, byl v noci odvezen na StB v Přerově a později, za jeho přítomnosti, vnikli do bytu příslušníci StB a zabavili mu četné písemnosti.

Kojetín 22.6.1987

*

Výstava undergroundu na Střeleckém ostrově

se konala 12.září a pořádalo ji opět Vokno. Byla podstatně menší než výstava, která se zde konala v květnu. Našemu redaktorovi vysvětlili hlavní organizátor výstavy Čuňas, že řada výtvarníků, kteří mohou vystavovat i oficiálně, se zalekla možných represí a výstavy Vokna se tentokrát nezúčastnila. K obavám přispěly i policejní represe, které v posledních měsících tvrdě postihly některé kulturní akce undergroundu, jako byl Východočeský Woodstock nebo Havel Drastil 1987. V rozhovoru upozornil Čuňas i na to, že organizátoři se snažili získat oficiální povolení k výstavě na ONV, kde jim - podle Čuňasových slov - všichni vycházeli vstřík a snažili se pomoci; povolení však získat nemohli pro celou řadu byrokratických překážek, které netkví v přístupu úředníků, nýbrž v nemožně komplikovaných předpisech.

*

Přípravný výbor SPUSA podává opravný prostředek

Jak jsme již uvedli (sdělení VONS č.668 - Infoch 10/87) zaslalo MV ČSR Stanislavu Devátému z Gottwaldova rozhodnutí, kterým se neschvaluje stanovy Společnosti přátel USA. Ve zdůvodnění se poukazuje na to, že kulturní dohoda mezi ČSSR a USA z dubna t.r. vytvoření takové organizace nepředpokládá. Dále se zde uvádí, že v ČSSR již působí Československá společnost pro mezinárodní styky, mírovými otázkami se zabývá Čs.mírový výbor a od dubna t.r. zahájilo v ČSSR svoji činnost Mezinárodní sdružení pro sociální turistiku a volný čas pracujících. Z toho

ministerstvo vnitra dovozuje, že zamýšlené úkoly Společnosti jsou jmenovanými organizacemi již řešeny a není tedy nutné již novou organizaci zakládat.

Proti tomuto rozhodnutí podal přípravný výbor zastupovaný JUDr. Josefem Průšou odvolání rozkladem. Uvádí v něm, že přípravný výbor kulturní dohodu mezi ČSSR a USA nechápe jako uzavřenou byrokratickou záležitost, ale jako první nutný krok k nalezení otřesené důvěry. Jestliže ve třicátých letech mohla legálně vykonávat činnost Společnost přátel SSSR, měla by být o půl století později zachována alespoň stejná míra politických svobod a SPUSA povolena. SPUSA ráda naváže spolupráci s organizacemi uvedenými v rozhodnutí MV ČSR. Odvolatelé však poukazují na to, že v ČSSR působí SČSP a všechny námítky MV se mohou vztahovat i na činnost této organizace. Závěrem odvolatelé usuzují, že státní orgány ČSSR zatím nemají příliš velký zájem na prohlubování přátelských vztahů mezi ČSSR a USA.

Protože 29.8.1987 uplynula maximální lhůta 60 dní určená k rozhodnutí správního orgánu o rozkladu, aniž by se tento orgán vyjádřil, zaslal 8.9.1987 přípravný výbor SPUSA ministru vnitra ČSSR JUDr. Vratislavu Vajnarovi žádost, aby učinil opatření proti nečinnosti správního orgánu.

*

Ludvík Vaculík:

Srpnový den
(fejeton)

V dubnu, zrovna když do Prahy přijel Gorbačov, a nic, byl jsem v Karlových Varech. V recepci hotelu měli hromádku německých brožur s jeho řečí na sjezdu jeho komunistické strany. Vzal jsem jednu a vepsal do ní věnování: "Drahý Milane, posílám Ti vřelý pozdrav," psal jsem co nejrůstěji. "Sleduji dálno Tvé myšlenky a chtěl jsem se s Tebou o některých problémech poradit, ale mám málo času. Přeju Ti mnoho úspěchů, jež budou i mými. - Tvůj Michail Sergejevič." - Koupil jsem větší obálku a poslal tuto malou pozornost doporučeně Milanu Šimečkovi. Odesilatel: Michail Sergejevič, hotel Moskva, Karlovy Vary. Zásilka nedošla. Ech, čert vezmi!

Ted v půli srpna došel mi dopis z Mnichova. Byla to vlastně jen xerokopie původního dopisu, asi zabaveného, v němž mi nějaká paní Kinderová z Městských knihoven v Mnichově psala: "... Dodatkem k pozvání starosty Zemského města Mnichenu sděluji, že je pro Vás připraveno apartmá ve vile Waldberta..." Cože? - Dále psala, že mi zajistí vstupenky do divadel a na koncerty, můžu se zúčastnit Festivalu fantasie a science-fiction, jistě se rád sejdou s nakladateli a spisovateli, zatraceně, a hlavním bodem bude čtení z mého díla, mám určit z kterého, a napsat k tomu esej na téma "Proč píšu". Bylo mi jasné, že toto už četli i naši gorbačovci. Co včil?

Obávaje se, že starostovo pozvání dojde dřív, než využiju toho, že nedošlo, napsal jsem té paní obratem, že jsem nic nedostal, a jak by bylo krásné, kdybych uviděl ta divadla, ty nakladatele a spisovatele, a hlavně uslyšel své dílo, jenže - nejde to! Nepřijedu, neboť naše p....ná vláda (dáma ať laskavě čte "půvabná"), mi nedovoluje nikam jet. (Slovní žert byl v němčině založen na slovech "besch...ene" a "bescheidene".) Ze však ani vládě nelze dávat celou vinu, protože jsme okupovaná země.

Téhož dne, co jsem dopis odeslal, došlo to pozvání: "Vážený pane Vaculíku, ohlas Vašeho díla u kritiky i čtenářů..." psal mnichovský starosta, což nemohl mít ze sebe. A já, jak jsem pořád mrzutý, jsem se ptal: Proč si mě všímají? A jak jsem lístostivý, jsem si odpovídal: Jen proto, že už jim vymírají starší, lepší a slavnější, tak s kým mají pracovat? V souladu se svou protivnou povahou a s kulturní politikou naší půvabné vlády jsem odepsal:

Vážený pane dr. Zehetmeiere! Ačkoli z Mnichova do Prahy je jenom tři sta kilometrů, Váš dopis došel za jedenáct dní. Vandrovní tovaryš by to dřív stihl za týden. Bohužel doba tovaryšů je pryč, vystřídána sezónou soudruhů (v němčině: Geselle - Genosse), kteří líp než Vy a já vědí kdo koho smí pozvat. A tato vrchnost císařovny mi vandrovní knížku nevydá, přestože jsem vyučený švec. Což teprve

jako spisovateli, za něhož mě nepovažují vůbec! Zbytečně bych oprášoval ranec. (...) Přesto jste mě potěšil. Nebyl jsem nikdy v Německu. Bylo by možná dobré, kdybych mohl dýchat jiný vzduch, vidět jinou krajinu a jiné město. Nebyl jsem však ani v Anglii, v Rusku, ve Francii... A začíná se mi zdát, že všude bych víc než potěšen byl zklamán a zneklidněn. Poznat jenom další starosti a brát je na sebe? Je asi jednodušší, když v tomto politickém jaru, jen zdánlivém, "zůstanu sedět se svými starostmi doma." - Poslední slova jsou ozvěnou jedné vandrovní německé písni, snad ji někdo na mnichovské radnici zná.

Utíkal jsem s dopisem na poštu v obavě, že potkám ty dva chlapy ze "Srpnového dne" 1985, jak mi nesou rychle pas, který mi tehdy vzali. Až dopis dojde, za čtrnáct dní, kdo ho bude číst? Jistě ne sám starosta Zemského hlavního města Mnichenu! Co by se mělo stát, nač čekám či co bych rád? Představa, jak skládám kufr, valím s ním na nádraží, sedím ve vlaku, blížím se k hranici, se zaťatými zuby - kvůli čemu? - se podrobuju možnému zelenému teroru, pak jsem kdesi vítán, tázán a možná filmován, oblékám se na první společenský večer, na druhý, a na setkání se spisovateli, furt německy, a jdu ovšem poděkovat starostovi, zve mě na večeři, Milan Schulz do Svobodné Evropy, a nic neodmítu... chce se mi? Druhého dne jsem dostal dopis z mnichovské univerzity, že počítají s mou přednáškou pro studenty slovanské filologie. Představuju si sál, vlastně sálek, spíš klubovnu, a jak jsem zkažený okupací, první věta mé přednášky zní: Kdo vás přemluvil, abyste sem šli? Nač vám to je?

Dalšího dne mi volal Ivan Klíma, že ho zvou do Mnichova a že se pokusí jet. Schwálil jsem mu to, aspoň bude můj pokus nejet nikam průkaznější. On ovšem pas má. A dovidám se právě, že také Eda Kriseová má pozvání. Pak volal z Mnichova Vladimír Blažek: "Napsals to pěkně, ale uvědomuješ si, kdo to tu čte? Žas jenom takoví úředníci jak u vás. Těm nevadí, když nepřijedeš, to vadí jen mně. Je ti jasné, že to stalo nějakou námahu, abys to pozvání dostal?" - "Nemám pas," řekl jsem. "Tak si oň požádej, prosím tě!" - "Jak mi ho vzali, tak ať mi ho donesou." - "Nebud tak paličatý!" - "Stejně mě nepustí, a když, nepustí mě zpátky." - "Neblázni, je jiná doba!" - "Nevěřím jim v žádné době už nic." - "No, ale ten ejej musíš napsat, protože to čtení se bude konat i tak." - "Tak ho napišu, pro tebe, Vladimíre!" - "Já vím: ty nechceš jet. Ty seď zkrátka línej, vám to už vlastně vyhovuje," řekl.

Ale nějaká vůle k odporu nám ještě zbývá! Hle, však už jdu na poštu. Mířím k okénku reklamací. Paní, která mi nedávno musela vyplatit 540 Kčs za zabavený dopis do Anglie, se usmívá: "Zase máte něco?" Podávám jí lístek od své karlovarské zásilky. Studuje ho, pak praví: "Kdo je ten Michail Sergejevič?" - "Já." - "A ten Milan Šimečka je pravý?" - "Ano." - "Co bylo v té zásilce?" - "Projev toho Michaila Sergejeviče." - "Tedy váš?" - "Ne, Gorbačovův." - "Proč jste to udělal?" - "Tak, aby měl Šimečka radost. Mělo to dojít?" - "Je to doporučeně, tak mělo," řekla a začala vyplňovat reklamační formulář.

(Srpen 1987)

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.
